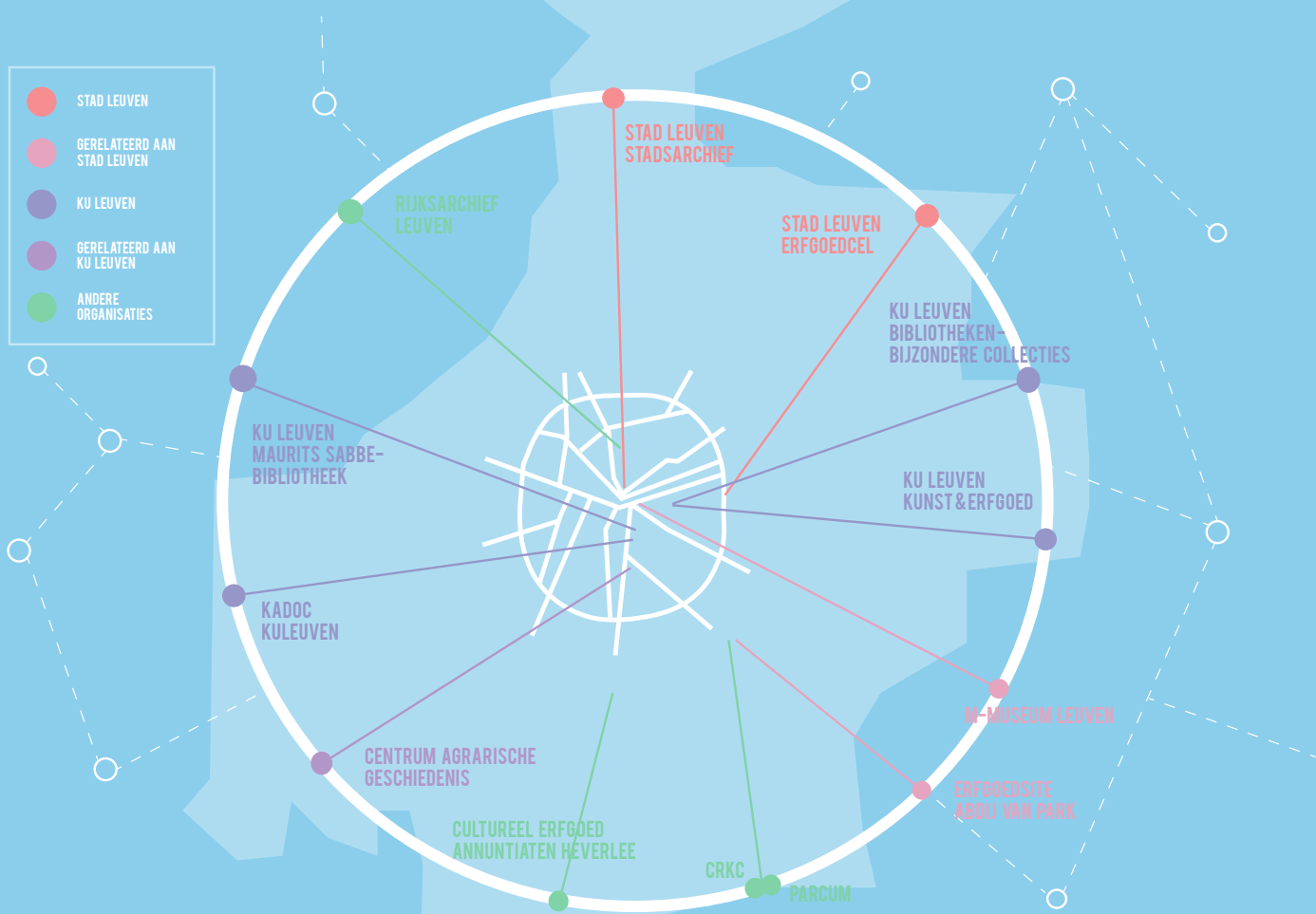

ERFGOEDLABO LEUVEN

PROGRAMMAVERKLARING

INLEIDING

Deze nota is een gemeenschappelijke programmaverklaring van de professionele cultureel erfgoedspelers in Leuven die hun krachten bundelen om elkaar te versterken en Leuven als dynamische erfgoedstad op de kaart te zetten. 13 partners zetten een structureel samenwerkingsverband op dat geconcretiseerd wordt in een erfgoedlabo. Met dit erfgoedlabo onderschrijven de deelnemende organisaties de visie van het nieuwe cultureel- erfgoeddecreet en willen ze vanuit een gezamenlijke visie de volgende beleidsperiode (2019-2023) inzetten.

VISIE

Leuven heeft een unieke erfgoedbiotoop. De lange en boeiende geschiedenis van Leuven van eerste hoofdstad van het Hertogdom Brabant tot eerste universiteitsstad van de lage landen, maar ook van bierstad, van martelaarstad, ... geeft haar een unieke kleur. Het levert sterke erfgoedverhalen en een rijke en diverse aanwezigheid van erfgoed op. Leuven is niet voor niets een van de vijf kunststeden¹. Met een internationaal gerenommeerde universiteit als aantrekkingskracht heeft Leuven, in vergelijking met de meeste andere centrumsteden, een sterk geprofessionaliseerd erfgoedlandschap met een groot aantal landelijke erfgoedorganisaties met vaak zelfs een internationale werking en uitstraling. De aanwezige erfgoedexpertise, zowel inhoudelijk als technisch, staat dan ook buiten kijf. Mede dankzij de universiteit en die sterke spelers in de stad is de link naar onderzoek en innovatie snel gemaakt.

Leuven telt als hoofdstad van de provincie Vlaams-Brabant vandaag 100.000 inwoners, 80.000 studenten en 154 nationaliteiten en een bovengemiddeld jonge, hoogopgeleide en internationale populatie. Ook dit geeft de stad haar eigen erfgoedprofiel, met allerhande erfgoedgemeenschappen en een breed en divers erfgoedpubliek (niet alleen in Leuven, maar in de brede regio).

Daarnaast is Leuven ook een stad met een behapbare schaal, een stad op mensenmaat, waar de erfgoedspelers vaak op een boogscheut van elkaar opereren. Dat maakt regelmatig overleg en samenwerking zeer haalbaar. De ambities bij de Leuvense erfgoedactoren zijn dan ook groot: meer samenwerken, elkaar versterken en van Leuven een bezielde erfgoedstad maken om zo de samenleving erfgoedbewust te maken en zo duurzaam met ons cultureel erfgoed om te gaan.

De Leuvense erfgoedsector staat voor kwaliteit, innovatie en pionieren, maar ook voor dynamiek en openheid. Vanuit deze waarden willen de organisaties bewust meer structureel samenwerken en geloven zij in additieve synergie. Via meer afstemming en samenwerking wil de sector bijdragen aan een duurzame omgang met erfgoed vanuit de intrinsieke waarde van dit erfgoed als gemeenschappelijk goed voor de samenleving.

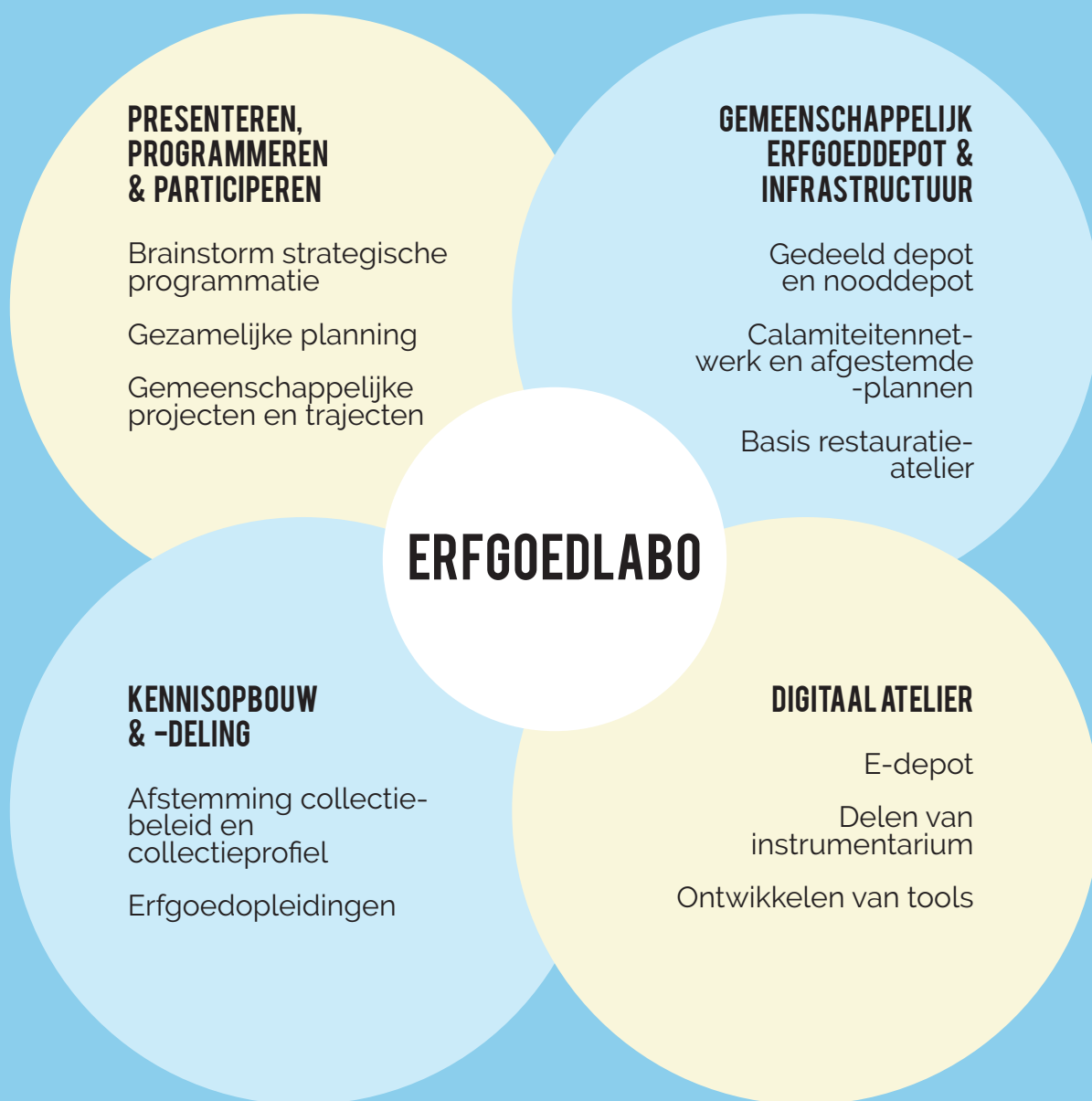
MISSIE

Vanuit deze gedeelde zin en visie om meer structureel samen te werken, geven de partners vorm aan het erfgoedlabo. Dat labo is een kenniscluster met een pioniersfunctie. Het erfgoed in Leuven is de grondstof voor de werking waarbij onderzoek en innovatie voorop staan.

In het labo wordt rond vier pijlers gewerkt: presentatie, erfgoeddepot, kennisopbouw en digitaal atelier. Het erfgoedlabo wil via samenwerking, onderzoek, kennis, testen en experimenten en via interactie met het publiek nieuwe inzichten, handvaten, instrumenten en tools ontwikkelen.

Op die manier wil het labo bijdragen aan een verbetering van de zorg voor en omgang met cultureel erfgoed zowel bij professionele actoren als bij vrijwilligers. Belangrijk is ook om het erfgoed te presenteren voor een zo ruim mogelijk publiek, ook in de regio, en participatie en betrokkenheid te creëren. De partners willen cultureel erfgoed een breed draagvlak geven en inzetten op erfgoedgemeenschappen. In dat kader worden ook diverse maatschappelijke en economische domeinen betrokken. Het labo heeft de expliciete ambitie om de kennis en nieuwe inzichten gebaseerd op samenwerking rond erfgoed in Leuven te delen met Vlaanderen. Samen willen ze meer betekenen voor elkaar, de erfgoedspelers in Leuven, omstreken en Vlaanderen en het geïnteresseerde publiek.

UITWERKING VAN HET ERFGOEDLABO

PREAMBULE

Het erfgoedlabo is een formeel samenwerkingsverband van cultureel-erfgoedorganisaties gevestigd in Leuven. De partners die toetreden, nemen een formeel engagement. In het erfgoedlabo wordt expliciet de keuze gemaakt om gezamenlijk te experimenteren, projecten op te zetten, kennis en infrastructuur, maar ook resultaten te delen.

Daar staat tegenover dat elke partner zijn eigen identiteit en autonomie behoudt. Iedere partner bepaalt de eigen grenzen van de instap in het erfgoedlabo.

De stad Leuven en de KU Leuven zijn de dragende actoren van het erfgoedlabo en ook van hen wordt een expliciet engagement verwacht. Om het erfgoedlabo op te starten en te doen functioneren wordt een coördinator aangesteld.

STRUCTUUR EN WERKVORM

De E17 is het kernoverleg van de stad, de universiteit en de erkende en gesubsidieerde cultureel erfgoedactoren. Zij zijn de partners van het erfgoedlabo. De partners van het labo engageren zich om de resultaten te delen en uit te wisselen met de bredere erfgoedgemeenschappen in Leuven, regio Leuven en erbuiten.

De werkvorm van het erfgoedlabo is experimenteren en proeven doen via vier inhoudelijke werven die werden geformuleerd op basis van de gemeenschappelijke noden en van de aanwezige expertises en kennis van de betrokken organisaties. De werven worden onderverdeeld in subwerven.

Per werf wordt een werkgroep van betrokken partners uit de E17 en eventuele experts opgericht. Partners kunnen in meer dan 1 werf actief zijn.

DE WERVEN

De werven zijn afgelijnd, maar zijn met elkaar verbonden. Er wordt steeds uitgegaan van een openheid van de werf, zodat iedere werf naar de toekomst toe ook ruimer kan opgevat worden, zowel qua leden als geografisch.

Binnen iedere werf zijn 3 niveaus te detecteren:

- Informeren: we delen kennis en expertise. De partners krijgen zo niet enkel een goed zicht op de mogelijke oplossingen voor gedeelde noden en problemen. Door het delen van kennis en ervaringen leren ze ook van elkaar en versterken ze elkaar.
- Acties: kunnen de vorm aannemen van gezamenlijke afspraken en afgestemd beleid, maar ook van gemeenschappelijke projecten
- Disseminatie: zowel tijdens als na afloop van het proces, dragen we de resultaten naar buiten. In de eerste plaats naar de E17-partners, maar ook naar de brede erfgoedsector in Vlaanderen.

PRESENTEREN, PROGRAMMEREN & PARTICIPEREN

Brainstorm strategische
programmatie

Gezamenlijke planning

Gemeenschappelijke
projecten en trajecten

WERF 1: PRESENTEREN, PROGRAMMEREN & PARTICIPATIE

DOEL

Het doel van werf 1 is proactief denken/brainstormen over gezamenlijke (strategische) projecten en thema's. Het gaat uit van een bereidheid om na te denken over hoe Leuven zich sterker kan profileren als erfgoedstad door samen projecten te realiseren.

ACTIES

Subwerf 1.1:

De leden informeren elkaar over de eigen intenties en programma's. Dit evolueert naar een gezamenlijke agenda waarmee Leuven zich met zijn verschillende erfgoedpartners sterker op de kaart zet.

Subwerf 1.2:

De leden brainstormen over nieuwe projecten. Dit kan gaan over zowel tentoonstellingsprojecten als digitale presentaties, projecten met nieuwe media, digilabs, ...

De projecten kunnen kleinschalig zijn, een samenwerking tussen enkele partners, maar het zijn evengoed grotere projecten met meerdere partners, ... Binnen deze subwerf worden de mogelijkheden tot concrete samenwerking besproken, voorbereid en uitgewerkt.

Bij deze subwerf moet ook rekening gehouden worden met bestaande samenwerkingen en structuren zoals KUINIST Leuven.

GEMEENSCHAPPELIJK ERFGOEDDEPOT & INFRASTRUCTUUR

Gedeeld depot
en nooddepot

Calamiteitennetwerk en
afgestemde -plannen

Basis restauratie-
atelier

WERF 2: GEMEENSCHAPPELIJK ERFGOEDDEPOT & INFRASTRUCTUUR

DOEL

Het doel van werf 2 is om de infrastructuurnoden in Leuven gemeenschappelijk aan te pakken. Er werden de voorbije jaren al stappen en acties ondernomen. Deze plannen worden gereactiveerd.

ACTIES

Subwerf 2.1:

Het plan voor een gemeenschappelijk erfgoeddepot Leuven wordt verder verfijnd en aangevuld in het kader van de E17. Daarbij wordt ook nagedacht over mogelijkheden met eventuele uitbreiding in de toekomst (modulair).

Subwerf 2.2:

Het bestaande calamiteitennetwerk wordt verder uitgebouwd. De calamiteitenplannen worden uitgetest en uitgewisseld en de hulpdiensten worden hierbij betrokken. Er wordt besproken in welke mate er beroep op elkaar kan gedaan worden tijdens calamiteiten en wat als nooddepot kan fungeren. Kwaliteitscontrole van de verschillende depots is dan een vereiste. Er kan ingezet worden op het gemeenschappelijk aankopen van noodmateriaal. Daarnaast is het belangrijk dat er sterk wordt ingezet op de vorming van medewerkers.

Subwerf 2.3:

De leden onderzoeken welke noden en mogelijkheden er zijn voor gemeenschappelijke presenteerplekken voor erfgoed. Interessante pistes zijn het delen van presenteerplekken en ruimtes. Ook wordt de noodzaak voor een gemeenschappelijke erfgoedpresentatieplek onderzocht.

Subwerf 2.4:

De leden onderzoeken of Leuven zich wil profileren rond een bepaalde specialisatie van restauratie, afhankelijk van noden en expertise.

DIGITAAL ATELIER

E-depot

Delen van instrumentarium

Ontwikkelen van tools

WERF 3: DIGITAAL ATELIER

DOEL

Het digitaal atelier is een werkplaats, waar wordt samengewerkt, waar infrastructuur en apparatuur, knowhow, expertise en netwerk worden gedeeld en waar wordt geleerd van elkaars ervaringen. Het digitaal atelier is dus meer dan enkel een digitaal depot.

ACTIES

Subwerf 3.1:

De infrastructuur van elk van de partners wordt in kaart gebracht om een virtuele pool te kunnen ontwikkelen van te delen apparatuur/infrastructuur. Er wordt ook gekeken hoe deze pool uitgebreid kan worden of versterkt kan worden via bestaande netwerken zoals Leuven MindGate.

Subwerf 3.2:

In deze subwerf wordt gezocht naar manieren van afstemmen en expertise delen in het aanpakken van de digitale problematiek.

Subwerf 3.3:

De leden ontwikkelen een visie en zetten stappen rond een gemeenschappelijke digitale opslag en beheer van digitale bestanden. Mogelijkheden zijn een geïntegreerd DAM-systeem of een Record Management Tool.

KENNISOPBOUW & -DELING

Afstemming collectie-
beleid en
collectieprofiel

Erfgoedopleidingen

WERF 4: KENNISOPBOUW & -DELING

DOEL

Doel van werf 4 is het opbouwen en delen van kennis. Dit kan gaan over allerlei mogelijke thema's.

Daarnaast heeft deze werf tot doel om opleidingen te ontwikkelen op diverse niveaus, gebruikmakend van het erfgoed dat bij de partners aanwezig is en zo studieruimte/laboruimte uit te werken.

ACTIES

Subwerf 4.1:

De leden definiëren mogelijke thema's waarrond expertisedeling noodzakelijk is. Uit de mapping blijkt immers dat verschillende spelers expertise willen uitwisselen, maar dat er tot hiertoe geen platform was om dit te doen.

Subwerf 4.2:

De leden stemmen af rond hun collectievorming/collectieprofiel. Daarbij worden afspraken gemaakt rond verwervings- en afstotingsbeleid van de verschillende collecties. Uiteraard gebeurt dit in respect tot de preambule en rekening houdend met de voorwaarden van de specifieke collecties.

Er wordt onderzocht of er een intern protocol of convenant voor de E17 kan komen voor bruiklenen bij partners van het erfgoedlabo.

Subwerf 4.3:

De leden brengen de bestaande relevante opleidingen in kaart. Daarnaast worden diverse opleidingen op verschillende schaal en gelaagdheid uitgewerkt (roerend, onroerend en immaterieel erfgoed, Europees, Vlaanderen, lokaal). Prioritair zal werk gemaakt worden van een (internationaal gerichte) erfgoedopleiding. De gesprekken die hier al rond gevoerd werden, kunnen binnen de structuur van het erfgoedlabo opnieuw geactiveerd worden.

DE STICHTENDE PARTNERS

Stad Leuven:

Erfgoedcel
Stadsarchief

M-Museum Leuven

Erfgoedplaats Abdij van Park

KU Leuven:

Rectorale Dienst Kunst & Erfgoed KU Leuven
KU Leuven Bibliotheken - Bijzondere Collecties
KU Leuven Bibliotheken - Maurits Sabbebibliotheek
KADOC - Documentatie- en Onderzoekscentrum voor Religie,
Cultuur en Samenleving

Centrum Agrarische Geschiedenis (CAG vzw)

Centrum voor Religieuze Kunst en Cultuur vzw
PARCUM – Dialoogmuseum voor religie, kunst en cultuur

Cultureel erfgoed annuntiaten Heverlee vzw

Rijksarchief Leuven

Indien de leden in uitvoering van deze programmaverklaring verdergaande engagementen wensen aan te gaan die bvb. financiële verplichtingen inhouden, afstaan van gebruik- of eigendomsrechten impliceren en/of hun aansprakelijkheid in het gedrang kunnen brengen, sluiten zij hieromtrent bijkomende schriftelijke overeenkomsten waarin hun onderlinge afspraken worden vastgelegd.